

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1972/28
Karar Sayısı : 1972/53
Karar Günü : 17.10.1972

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME: Isparta Sulh Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU: 6831 sayılı Orman Kanununa bir madde eklenmesine dair 19.7.1971 günlü, 1444 sayılı Kanunun Anayasanın 131. maddesine ve eşitlik ilkesine aykırı bulunduğu yolundaki müdahil avukatının iddiasının ciddi olduğu kanısına varan mahkeme Anayasanın değişik 151. maddesine dayanarak Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

I. OLAY:

Sanık hakkında Isparta Cumhuriyet Savcılığınca 6831 sayılı Orman Kanununun 93. maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılması istemiyle ve 19.3.1970 günlü, 1970/230-124 sayılı iddianame ile açılan ve Isparta Sulh Ceza Mahkemesinin 1970/245 esas sayısını alan kamu davasında müdahil Isparta Orman İşletmesi avukatı, Orman Kanunu kapsamına giren suçlar dolayısıyla Orman İdaresince müdahil sıfatıyla ve avukat eliyle takip edilen davalarda idare lehine takdir edilecek maktu vekâlet ücretini o yer avukatlık ücret tarifesinde yazılı asgarî ücretin onda birine indiren 19.7.1971 günlü, 1444 sayılı Kanunun Anayasanın 131. maddesine ve eşitlik ilkesine aykırı olduğunu ileri sürmüştür; mahkeme iddiayı ciddi görerek 23.9.1971 günlü duruşmada Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

II. İTİRAZA İLİŞKİN GEREKÇELER:

1- Anayasa aykırılık iddiasında bulunan müdahil vekilinin gerekçesi özeti:

a) 1444 sayılı Kanun Anayasanın 131. maddesine aykırıdır. Bu maddede ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemeyeceği yazılıdır. Orman davalarından doğan vekâlet ücretinin onda bir indirilmesi ise suça teşvik niteliğini taşımaktadır. Çünkü daha önce vekâlet ücretinin fazla oluşu orman suçlularını düşündürmekte idi. Şimdi bu çekinme nedeni de ortadan kalkmıştır.

b) Sulh ceza mahkemesinde bir davaya giren avukat, ücret tarifesindeki maktu vekâlet ücretinin tümüne hak kazanırken orman avukatının, o mahkemedeki belki de daha çok olan emeğinin aynı maktu ücretin onda biri ile değerlendirilmesi Anayasanın eşitlik ilkesine de aykırıdır.

2- Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi gören mahkemenin gerekçesi özeti:

Mahkemece müdahil vekilinin gerekçesi benimsenmiş ve bunu ayrıca 250-300 lira vekâlet ücretinin orman suçlarını azalttığı hiç değilse artmasını engellediği görüşü eklenmiştir.

III- YASA METİNLERİ:

Esas Sayısı : 1972/28
Karar Sayısı : 1972/53

1- İtiraz konusu Kanun:

Anayasaya aykırılığı ileri sürülen 19.7.1971 günlü, 1444 sayılı Kanun (Beşinci Tertip Düstur -Cilt 10-Üçüncü Kitap, Sayfa: 2962 deki metne göre) şöyledir:

“Madde 1- 6831 sayılı Orman Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir:

Ek Madde 1- Bu kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı açılmış olup, Orman İdaresince müdahil sıfatiyle ve avukat marifetiyle takibedilen ceza davalarında idare lehine takdir edilecek maktu vekâlet ücreti, davanın görüldüğü mahkemeye göre avukatlık ücret tarifesinde yazılı asgarî ücret miktarının onda biridir.

Madde 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.”

2- Dayanak olarak ileri sürülen Anayasa kuralları:

1444 sayılı Kanunun Anayasaya aykırı olduğu yolundaki iddia ve itirazı desteklemek üzere ileri sürülen Anayasa kuralları şunlardır:

“Madde 12- Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye ve sınıfa imtiyaz tanınamaz.”

“Madde 131- (17.4.1970 günlü, 1255 sayılı Yasa ile değişik)- Üçüncü fıkra:

.....

.....

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez.”

IV. İLK İNCELEME:

7.12.1971 gününde yapılan ilk inceleme sonunda “Anayasaya aykırılık iddiası üzerinden sanığın savunmasının alınmadığı görüldüğünden 44 sayılı Kanunun 27. maddesinin 2 sayılı bendi hükmüne göre bu eksiklik tamamlanmak üzere dosyanın geri çevrilmesine oybirliği ve 1971/51-78 sayı ile karar verilmiştir.

İşin yeniden Anayasa Mahkemesine gelmesi üzerine İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 6.6.1972 gününde Muhittin Taylan, Avni Givda, Fazıl Uluocak, Saif Koçak, Nuri Ülgenalp, Şahap Arıç, İhsan Ecemiş, Recai Seçkin, Ahmet Akar, Ziya Önel, Kâni Vrana, Muhittin Gürün, Lûtfi Ömerbaş, Şevket Müftügil ve Ahmet H.Boyacıoğlu'nun katılmalarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında Isparta Sulh Ceza Mahkemesinin 16.5.1972 günlü, 1970/245 sayılı yazısına bağlı olarak gelen kâğıtlara göre dosyadaki eksikliğin tamamlandığı anlaşıldığından Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 27. maddelerine uygun düştüğü görülen işin esasının incelenmesi oybirliğiyle kararlaştırılmıştır.

V. ESASIN İNCELENMESİ:

İtirazın esasına ilişkin rapor, mahkemenin 16.5.1972 günlü, 970/245 sayılı yazısına bağlı olarak gelen gerekçeli karar ve ekleri, Anayasaya aykırılığı ileri sürülen Kanun, aykırılık iddiasına dayanaklık eden Anayasa kuralları; bunlarla ilgili gerekçeler ve Yasama Meclisleri tutanakları ve konu ile ilişkisi bulunan öteki metinler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Orman suçlarından ceza giyenlere yükletilen vekâlet ücretini ceza veya cezanın bir bölümü saymak yersiz ve olanaksızdır. Vekâlet ücreti, miktarına ve ilgilinin varlık derecesine göre hükümlü üzerinde ceza kadar, belki de ondan çok etki gösterebilir; ancak bu nedenle vekâlet ücretinin ceza niteliğinde olduğu savunulamaz. 6831 sayılı Orman Kanununda yazılı cezaların hafifliğini, ormanların korunmasına ve geliştirilmesine bu cezaların yetmediğini ileri sürmek olanak içindedir. Böyle bir iddia belki haklı da görülebilir ve cezaların ağırlaştırılmasına gidilir. Ancak hafif olduğu kabul edilen cezaları kanunda olduğu gibi bırakmak ve bunların etkilerini başka yollardan desteklemeye ve ağırlaştırmağa gitmek ceza hukuku ve ceza siyaseti yönünden uygun bir yol sayılamaz.

Öte yandan tarifelerle genel olarak saptanmış maktu vekâlet ücretlerinin orman ceza davalarının özellikleri göz önünde tutulmadığı için uygulamalarda dava sonuçlarıyla uyuşmadığı da bir gerçektir.

1444 sayılı Kanunun kapsam ve ereği, işte bu aksaklığı düzelterek orman suçlarından dolayı verilecek cezalar ile idare lehine hükme bağlanacak vekâlet ücretleri arasında daha usa yatkın, adaletli ve ülke gerçeklerine uygun bir denge sağlamaktan ibarettir. İtiraz konusu Kanunu ormanlara zarar verebilecek faaliyet ve eylemlere müsaade edilmesi veya orman suçu işleyenlerin imtiyazlı bir zümre durumuna getirilmeleri biçiminde manalandırmak kanunun apaçık olan kapsamı ve ereğini aşacak, yanıltıcı ve zorlama bir yorum olur. Orman ceza davalarında idare lehine hükme bağlanacak vekâlet ücreti düzenininin 1444 sayılı Kanunla değiştirilmesinin orman suçlarının artmasına ve ormanların tahribine yol açacağı gibi bir iddia, Kanunun uzunca bir uygulama süresi geçirip bundan önceki ve sonraki dönemlerin suç durumu birbiriyle titizce kıyaslanarak iddiayı destekleyecek veriler elde edilmedikçe bir varsayımdan, hattâ bir önyargıdan ileri geçemez.

Görülüyor ki itiraz ve inceleme konusu 1444 sayılı Kanunun Anayasanın değişik 131. maddesinde yer alan ve ormanlara zarar verebilecek faaliyet ve eylemlere müsaade edilmesini yasaklayan kuralla aykırılığı, hattâ bu kuralla ilişkisi yoktur.

Eşitlik ilkesine gelince: Anayasanın 12. maddesi, kanun önünde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmesini yasaklamıştır. Bunların dışında kanun önünde eşitlik ancak kanunî şart ve niteliklere uyarlılık halinde ve o oranda söz konusu olabilir. Orman İdaresi avukatları belirli koşullara göre çalıştırılan bir topluluktur. Bunların bu topluluk dışındaki avukatlarla vekâlet ücreti yönünden ve kanun önünde eşitlik ilkesi açısından kıyaslandırılmaları düşünülemez. Kaldı ki orman davalarında vekâlet ücreti Orman İdaresi lehine hükmedilir ve idareye ödenir. Öte yandan 1444 sayılı Kanun Orman Kanunu kapsamına giren suçlardan dolayı açılmış olup Orman İdaresince müdahil sıfatıyla ve avukat eliyle takip edilen ceza davalarının sonuçlarının tümünü vekâlet ücreti konusunda aynı esaslara bağlı tutmaktadır. 1444 sayılı Kanun kapsamı içinde olanlar ile dışında kalanlar arasında bir kıyaslama yönü bulmağa bu bakımdan da olanak yoktur.

Esas Sayısı : 1972/28
Karar Sayısı : 1972/53

Özetlenecek olursa: 1444 sayılı Kanun Anayasanın 12. ve değişik 131. maddelerindeki kurallara veya başka anayasal ilkelere aykırı değildir; itirazın reddi gerekir.

Muhittin Taylan, Avni Givda, Şahap Arıç, Ahmet Akar, Kâni Vrana ve Şevket Müftügil bu görüşe katılmamışlardır.

VI. SONUÇ:

6831 sayılı Orman Kanununa bir madde eklenmesine dair 19.7.1971 günlü, 1444 sayılı Kanunun Anayasaya aykırı olmadığına ve itirazın reddine Muhittin Taylan, Avni Givda, Şahap Arıç, Ahmet Akar, Kâni Vrana ve Şevket Müftügil'in karşı oylarıyla ve oyçokluğu ile 17.10.1972 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Avni GİVDA	Fazıl ULUOCAK

Üye	Üye	Üye
Sait KOÇAK	Nuri ÜLGENALP	Şahap ARIÇ

Üye	Üye	Üye
İhsan ECEMİŞ	Ahmet AKAR	Halit ZARBUN

Üye	Üye	Üye
Ziya ÖNEL	Kâni VRANA	Muhittin GÜRÜN

Üye	Üye	Üye
Lûtfi ÖMERBAŞ	Şevket MÜFTÜGİL	Ahmet H.BOYACIOĞLU